

VÝZVA NA PUBLIKOVANIE

Slovenský národopis vyzýva na zaslanie príspevkov do pripravovaného čísla, **ročník 63, číslo 3/2015**, zameraného na tému

Sprisahanecké teórie ako objekt spoločenskovedného výskumu

Pri pohľade na svetové i domáce dianie, na obsah spravodajských i populárnych foriem komunikácie, či na výsledky niektorých prieskumov verejnej mienky je zrejmé, že sprisahanecké teórie sú vo verejnosti čoraz intenzívnejšie vnímaným fenoménom. I keď ako súčasť verejného diskurzu boli vedecky reflektovaným fenoménom už v 60. rokoch 20. storočia v USA, sústredenejší záujem o ne v rámci medzinárodného výskumu sa formuje najmä v poslednom desaťročí, avšak na Slovensku je v tomto smere ešte citeľné vákuum.

Doterajšie výsledky výskumu v zahraničí ukazujú, že sprisahanecké teórie ako súčasť propagandy mali a stále majú svoju nezastupiteľnú úlohu nielen v eskalovaní spoločenských konfliktov, pri formovaní rôznych skupinových stereotypov (pričom možno tvrdiť, že majú priamy podiel na mnohých násilných prejavoch politického extrémizmu). Zároveň ho však vedci vnímajú i ako „prirodzenú“ reakciu ľudí na výnimočné udalosti alebo javy vzbudzujúce obavy a verejný záujem, čím prejavujú nezávislosť alebo nedôveru voči „oficiálnym“ autoritám či informačným zdrojom.

Vo vedeckej praxi sú sprisahanecké teórie vnímané napríklad ako laické formy politológie či iných typov vedeckého diskurzu, ako kvázináboženská mentalita, ako špecifický typ sociálnych reprezentácií a diskurzov, etablovaných v prostredí rôznych, no neraz vzájomne prepojených ideologických kontextov (náboženských, nacionalistických, atď.), uvažuje sa o ich vnútornej logike a argumentačných stratégiách. Zatiaľ čo v minulosti sa šírili najmä prostredníctvom ústnej komunikácie, pamfletov či samizdatov, dnes sa o ich masové rozšírenie a globálne dôsledky pričíňuje internet v celej škále svojich komunikačných kanálov. Odráža sa to i pri ich výskume, ktorý sa neraz zameriava práve na tento zdroj informácií a ktorého význam dokladá i fakt, že za posledných 10 – 15 rokov narástol počet slovenských webstránok venujúcich sa šíreniu sprisahaneckých teórií niekoľko desaťnásobne.

Okrem toho sú sprisahanecké témy a motívy úspešnými prvkami v populárnej knižnej i filmovej tvorbe. Nachádzame ich v dokumentaristike i vo fikcii, pričom za istý prelom vo vnímaní diváckou verejnosťou možno podľa niektorých autorov považovať ich televízne spracovanie v seriáli Akty X v 90. rokoch 20. storočia.

Tematickým číslom Slovenského národopisu chceme povzbudiť vedeckú komunitu k intenzívnejšiemu záujmu o tento problém a zároveň oslovujeme autorov z rôznych spoločenskovedných odborov.

Redakcia časopisu privíta štúdie teoretického alebo analytického charakteru, no i materiály, eseje, diskusie či recenzie na tieto (prípadne i iné) témy:

- funkcie a podoby sprisahaneckých teórií v minulosti
- psychologické aspekty sprisahaneckých teórií a konšpirativizmu
- sprisahanecké teórie ako typy ideologických diskurzov
- sprisahanecké teórie ako súčasť medziskupinového napätia (politické konflikty, stereotypy a predsudky)
- sprisahanecké motívy ako súčasť populárnej kultúry
- vplyv internetu na šírenie sprisahaneckých teórií, možnosti výskumu sprisahaneckých teórií v rámci internetovej komunikácie

Termín zaslania abstraktov: 25. 4. 2015

Autori prijatých abstraktov budú vyrozumení do 30. 4. 2015 a následne ich vyzveme, aby zaslali kompletný príspevok. Príspevky (štúdie, materiály, diskusie, eseje) prechádzajú anonymným posudzovaním dvomi nezávislými recenzentmi.

Termín zaslania príspevkov: 30. 6. 2015

Prosíme prispievateľov, aby abstrakt v slovenčine zaslali ako priložený súbor k e-mailu na adresu redakcie: **slovensky.narodopis@savba.sk**.